

Sociologie odsamozřejmuje samozřejmé

Emile Durkheim (1858 – 1917): **Sebevražda**

Různé společenské motivy shodného individuálního aktu:

altruistická, fatalistická, egoistická, anomická

Emile Durkheim a **pojem kriminálního činu**:

Můžeme říci, že čin je kriminální, když uráží zakořeněné a přesně vymezené stavy kolektivního vědomí. Jinými slovy, nelze říkat, že nějaké jednání uráží společné vědomí, protože je kriminální, ale spíše, že je kriminální, protože otřásá obecným vědomím. Neodsuzujeme je proto, že jde o zločin; je to zločin, protože ho odsuzujeme.

Robert K. Merton (1910 – 2003) a **sebenaplňující se proroctví**

Je třeba opustit počáteční definice situace, která tento kruh uvedla do pohybu. Je třeba zpochybnit původní domněnku a prosadit novou definici situace...

Thomasův teorém: *Jestliže lidé definují situace jako reálné, jsou tyto reálné ve svých důsledcích.* (William Isaac Thomas, 1863–1947)

Souvislosti vzniku sociologie

- Více pohledů na jeden svět
- Politická a průmyslová revoluce

Demokratizace

(a formování veřejné sféry)

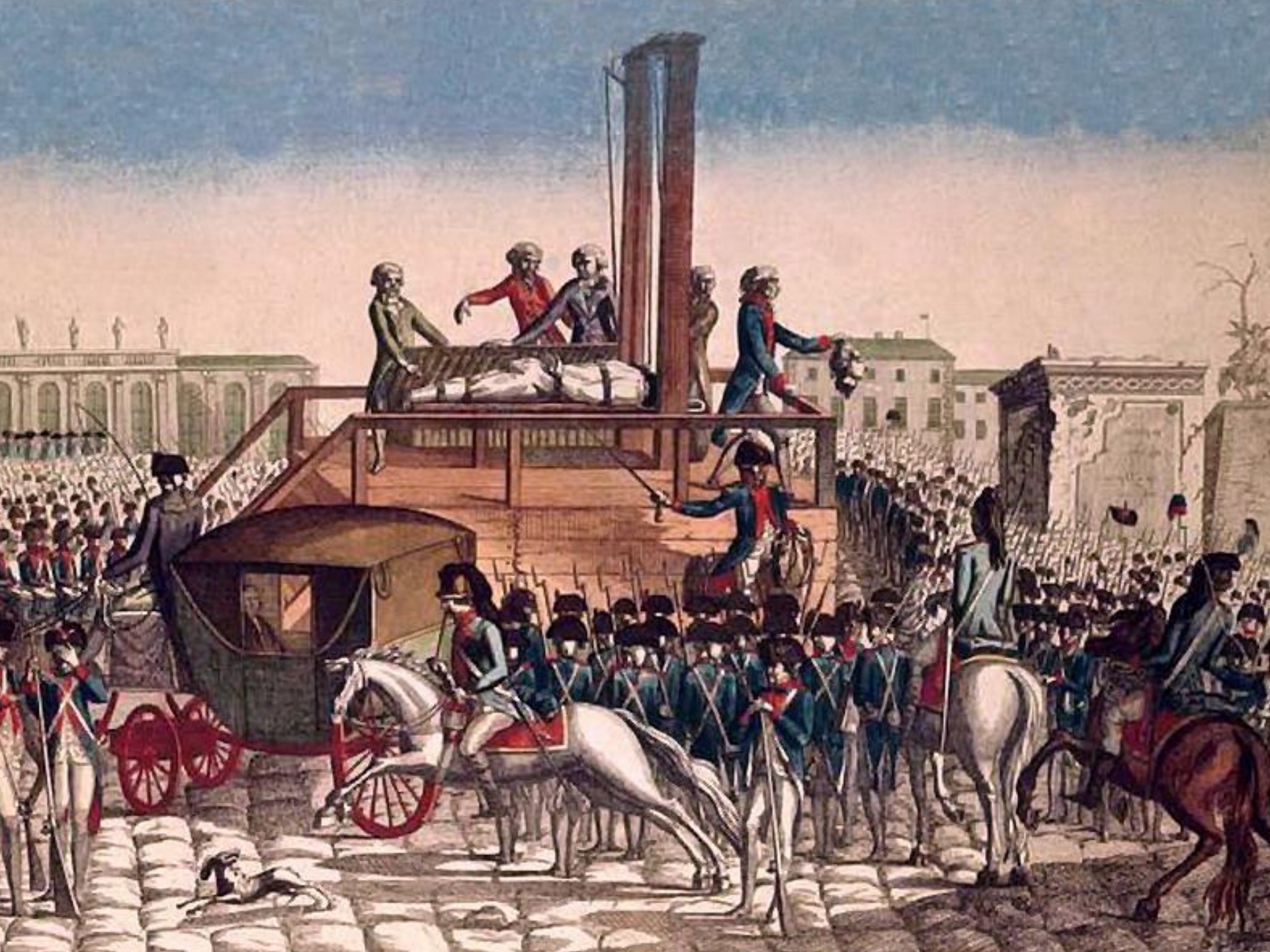
Individualizace

(a formování nových sociálních skupin)

Racionalizace

(a rostoucí význam vědy a aplikace jejích principů na všechny sféry lidského života)

- Tradiční a moderní společnost

Tradiční a moderní společnost

Ferdinand Tönnies (1887):

pospolitost (Gemeinschaft)

pospolitostní vazby založené na emociálním, pokrevním poutu, podobnosti, lokální blízkosti, společném zájmu

společnost (Gesellschaft)

společenské vazby neosobní a racionální, zaměřené na osobní prospěch v rámci velkých anonymních společenství

Emile Durkheim (1893):

solidarita **mechanická**

Založená na podobnosti, vědomí jednotlivce je shodné s vědomím kolektivním

organická

Vědomí jednotlivce se odděluje od kolektivního vědomí, specializují se obory lidské činnosti, založená na odlišnosti a vzájemné závislosti

Moderní společnost

Prostupné sociální vrstvy

Nové sociální skupiny

Vertikální i horizontální mobilita

Nové zdroje loajality ke státu – národní státy

Veřejnost a veřejný prostor

Proměny struktury společnosti, forem mocenských vztahů, forem její organizace a forem a zdrojů odpovědnosti.

Diskurz osvobození a diskurz disciplinace.

Peter Wagner: Periodizace modernity

- **Omezeně liberální**

První fáze moderny vrcholící krizí na přelomu 19. a 20. století

Comte, Marx

- **Organizovaná**

Druhá fáze cca do 60. let 20. století; masová společnost, velké organizace, velké společenské skupiny; národy; krize identity a důvěry v 60. letech

Durkheim, Weber, Chicagská škola, pozitivistická a funkcionalistická sociologie

- **Pozdní moderna/postmoderna/tekutá modernita...**

Ztráta velkých ideí, velkých vyprávění, rozpad představy velkých kultur – subkultury, etnika, globalizace, technologie....

Zjevení kritické teorie v sociálních vědách, feministická věda, reflexivní věda, kulturní studia, reflexivita; Marcuse, Habermas, Foucault, Bourdieu, Giddens, Derrida....

- ???